

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VI. Conuentus Ratisponensis. Colloquium inter catholicos & hæreticos. Austriæ populi Eucharistiæ sumptionem sub vtraque specie petentes. Nuntius Imperio remissus à Carolo V. in Comitiiis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

solemnēs denuntiationes Pontificem extra dissimulationem illam 1558.
traherent, quam ille retinendæ dignitatis gratiâ tam accuratè cu-
stodierat, de pactionibus ad Palianum pertinentibus. Et quemad-
modum dissentiens Cardinalis ac fratris ingenium, & auctoritatis
æmulatio, visa fuerant multò plus quàm sanguinis coniunctio va-
lere; ita suspicatus est Paulus, improspere negotij euentum aut
ab indiligentia, aut fortasse etiam à diligentia Legati fuisse profe-
ctum; cuius diuturnior absentia, pro eo ac viris apud Principes gra-
tiosis interdum accidit, effecerat, vt in animo patris radices age-
rent huiusmodi spinæ, quarum semen ibi nequaquam inoleuisset, si
assiduâ illi præsentia ipsum excolere licuisset.

C A P V T VI.

*Conuentus Ratisponensis. Colloquium inter catholicos & hereti-
cos. Austria populi Eucharistiæ sumptionem sub vtraque spe-
cie petentes. Nuntius Imperio remissus à Carolo V. in Comi-
tiis Francofurti; & Pontificis difficultas in Ferdinando ad-
mittendo tamquam Cesare.*

DVm circa Romam bella pro ditione profana gerebantur,
Germania pro rebus sacris conflictabatur. ^aHabitis nouis
Comitiis Ratisponæ ad finem anni 1556. cum vrgeri se cer-
neret Ferdinandus Rex ad decernendum pro Religionis concordia
vnum ex quatuor modis iam memoratis, nec quempiam qui sibi af-
fisteret ex administris Pontificiis haberet, vnâ cum Principibus Ec-
clesiasticis, vt minus ex malis, elegit colloquium; quandoquidem
Oecumenica Synodus, sicuti diximus, id temporis nec catholicis
nec hæreticis probabatur, nec poterat absque Pontifice stabiliri: &
vbi Religionis articuli aut Concilio nationis, aut Comitiis com-
mitterentur, schismatis initium videbatur, cum iactura & discrimi-
ne grauissimo Religionis. Contrâ verò animaduertebat Rex, posse
in colloquio indicendo eas apponi conditiones, vt semper suspen-
sa res, pendensque à superiore potestate persisteret. Itaque in recessu
habito 13. Martij anni 1557. decretum fuit huiusmodi collo-
quium, Wormatiæ Augusto proximo celebrandum, in quo duode-
ni vtrunque seligerentur. Rex verò in Decreto conditionem adie-
cit, à Suauis silentio prætermittam: *Vt hi conferrent haberentq; consi-
lium de modo concordia, ac postea ad se referrent; qui decreturus erat
quod opportunum foret de Religione.* Et quamquam hoc in Decreto

^a Quod se-
quitur in hoc
capite, habe-
tur ex narra-
tione Dandi-
ni Nuntij ad
Caraffam
Card. de
Germania,
& ex Histo-
ria Norefij
de Roma, iis
exceptis, pro-
quibus alios
citabimus.

1558.

de Pontifice mentio nulla fieret, prout par erat; tamen Regis Consiliarij id excusarunt apud hominem, qui à secretis erat Delfino Nuntio, ibi ab eo relictum, vt vtilem aliquam nauaret operam, tametsi nullam publicè personam gereret, aientes, id calamitati temporum condonandum, sed rei sanctionem Regi reseruatam intelligi secundum iuris formam, hoc est, ab auctoritate Pontificis dependentem.

Questus tamen est postea Delfinus de Ecclesiasticis, quòd consentissent: sed ij responderunt, Ratos se Pontificem haud dissentire; quippe qui permiserat, vt Romà eò accederet Petrus Canisius è Societate Iesu, vnus ex electis pro parte Catholica. Quod permissum à Pontifice fuerat, non quia huiuscemodi congressiones generatim non improbaret; sed quia, posito iam ineuitabili malo illius profani congressus, placebat Paulo, vt partem Catholicam docti fidelesque propugnatores tuerentur. Quin idem eò misit Romæ Doctorem, qui priuatim ibi degens, scientiam solertiamque impenderet ad Religionem immunem ab ictu seruandam; iniunctumque etiam illi fuit, vt eam rerum tractationem interdictam denuntiaret, ^b vt pote illicitam in negotio Fidei, nisi antecesserit voluntas Pontificis. Et sanè feliciter res processit: cum enim destinatus à Rege congressui præsideret Iulius Flugijs Nauburgensis Antistes, & integerrimus Fidei Orthodoxæ cultor, primo loco propositum à Catholico fuit, eius fortasse consilio, vt cum tot Cæsaris Comitiariorum Edictis omnes sectæ proscriptæ fuissent, præter eas quæ reterem Religionem, & Confessionem Augustanam profiterentur, ante omnia vnanimis conuenirent in reliquis improbandis: cui rei quinque ex selectis ab hæreticis consenserunt, septem repugnarunt, affirmantes, inauditas partes damnandas non esse.

Narrat Suauis, hanc datam à septem illis responsonem, eo quòd Catholicorum artem cognouerant, studentium ipsos ab Helueticis Zuinglianis seiungere. Ita planè. Sed expendamus, quænam ars esset laudabilis, quæ sacrilega. Alteri augendæ factionis utilitatem præferrebant animi sinceritati, in iis sectis damnandis, quas ipsi Evangelio aduersantes rebantur: alteri dabant operam seu debilitandis aduersariorum viribus, fraude malâ accumulatis, seu detegendæ deceptis populis huic irreligiosæ nouatorum fictioni. Exitus fuit, quòd ortâ idcirco discordiâ inter selectos à Protestantibus, quinque illi secessere, postea ipsi Catholici: ac proinde congressus solutus est, idque minimum honoris plaususque peperit hæreticæ factioni; neque plus utilitatis, quippe spe frustratâ illius ingentis incommodi,

^a Tenor huius prohibitionis est in Archivio Vaticano.

^c Spondanus anno 1557. num. 15. & 16.

modi, Religioni Catholicæ impendentis ex Decretis huiusmodi conuentuum, quos legitima Ecclesiæ auctoritas neque cogeret neque regeret. Perstitit tamen Protestantium sectæ, etiam ex postremo Ratisponensi Decreto, facultas ipsi concessa in recentibus Comitibus vsque ad absolutam concordiam.

4 Ex hac facultate, per auctoritatem nomenque Ferdinandi præsentis firmata, in illum grauitè commotus fuerat Pontifex; nec ex eo minus, quòd idem in suis Austriæ ditionibus superfederat Edictorum executione in laicos, qui sub vtraque specie Eucharistiam sumebant. Id excusabat Ferdinandus, quòd ij populi, cum eundem vsum in Bohemia, aliisque vicinis prouinciis cernerent, nouissentque, à Contareno Cardinali in Comitibus Ratisponensibus propensionem animi patefactam, vt id à Pontifice concedendum curaret, atque à duobus Nuntiis, Bertano & Lippomano, delatam postea in Germaniam fuisse ad id auctoritatem, inflexibili planè voto in idem ferebantur, quippe in rem iure Diuino non prohibitam, & in qua vulgus inæstimabilem cælestis opulentia thesaurum inesse censebat. Vnde conspirauerant, se cuncta Ferdinando subsidia in Turcam negaturos, nisi is petitionibus indulgisset: à se tamen in tanta rerum indigentia nihil illis concessum, sed solùm suorum Edictorum seueritatem fuisse suspensam. Hinc verò non abrogari pœnas, seu lege Ecclesiasticâ seu Ciuili inflictas, in hominem ea opera agentem, ex quibus interior hæresis argueretur; cuiusmodi opus foret, adeò pertinaciter velle eum Calicis vsum aduersus verita Pontificia, quòd indicabat Fidem vacillantem, aut de Christi præsentia sub vtraque specie, aut certè de Ecclesiæ potestate.

Ægrè quoque tulerat Pontifex, educatum à Ferdinando fuisse Maximilianum, eius maiorem natu filium, penè inter Lutheranos, à quibus sepiebatur, & quorum Prædicantes liberè sua in Aula permittebat; de quo Pontificem edocuerat Lippomanus Nuntius, dum per Germaniam, sicuti dictum est, in Poloniam pergeret. Ad eam libertatem in educando filio, motus fuerat Ferdinandus studio illi conciliandi non modò catholicos, sed etiam hæreticos; quòd Germani concorditer obsisterent Caroli proposito, de quo alibi locuti sumus, vt Imperium post fratris obitum in Philippum Regem transferretur.

5 Dum itaque Pontifex tam ægrum suspicionibusque commotum animum gerebat in Ferdinandum ex causa Religionis, Carolus Cæsar abdicare se prorsus ab omni dominio voluit, & adhuc viuens fratri, quippe Romanorum Regi, Imperium resignare; quòd ali-

qui

d Est in narratione Lippomani ad Paulum, 17. Aprilis 1556 inter scripturas Burghesiorum.

1558. qui, extruentes potius quam agnoscentes machinas in humanis operibus, quasi technam interpretabantur, quâ ille studeret per depositas iam reipsâ Imperij curas, prænuntiatamque Cæsarei diadematis abdicationem, palam facere Ferdinando ac Germanis, quàm necessaria foret ad Imperij conseruationem, defensionemque aduersus Othomannum, in eadem dextera vtriusque Sceptri coniunctio, quorum alterum, & potentissimum, sibi hereditate obuenerat, alterum ex electione acceptum, maiestate potius quam robore validum deferebatur; adeoque speraret eâ ratione illos pertrahere ad eligendum Philippum. Sed in comperto fuit, id seridè, & non minandè gratiâ à Carolo prædictum. Etenim quamquam Ferdinandus, quò fratrem ab eo consilio dimoueret, adhibuisset deprecationes patris Ferdinandi Archiducis, sui minoris filij, dein Maximiliani primogenæ, ipsi Carolo generi, perstitit ille immobilis in proposito: ad quod peragendum, multò antea designauerat Guillelmum Nassauium, Aurangium Principem, ad solemnem abdicationem Cæsarei tituli & insignium habendam in Septemuirum conuentu. Adeoque rei exitu haud expectato, secessit ad piè sancteque viuendum, liber ab omni rerum fluxarum cura, in Cœnobium Hieronymianum in Hispania. Iam verò Ferdinandus Rex, prorogatis diu Comitibus ob spem fratris sui precibus permouendi, inde eâ destitutus, adhibuit auctoritatem Septemuirorum, qui Francofurtum coacti Aurangij postulata vnanimè reiecerunt. Hic contrà, vt qui ad id solum acceperat mandata, illis exposuit, sui non esse muneris quidquam referre Carolo, qui iam à rerum mortalium cura secesserat; sed exequi abdicationem Imperij, eiusque insignia Septemuiris reddere, quæ reipsa detulerat. Hæc autem solemnis abdicatione peracta est die 24. Februarij, S. Mathiæ Apostolo sacra, die & Carolo natalitiâ, & quâ fortunatissima quæque consecutus fuerat, ac nominatim Coronam ipsam Imperatoriam manu Clementis Septimi Bononiæ acceperat. Tunc Septemuiri statim Carolo suffecerunt Ferdinandum Regem, qui Imperatoris nomen assumpsit: & illic eâ de re certorem fecit Pontificem per Martinum Gufmannum ad id legatum. Sed Paulus neque hunc excipiendum, neque Ferdinandum pro legitimo Cæsare agnosendum putauit, absque detrimento Apostolicæ auctoritatis, Fideique Orthodoxæ periculo.

Pro detrimento adducebatur, Quòd cum Imperatores Occidentis, eorumque Electores fuissent ab Apostolica Sede instituti, obtinuissentque Romani Pontifices antiquissimum ius, ne quis eâ potiretur Coronâ absque ipsorum Pontificum confirmatione, videbatur

barur neque Caroli abdicatio, adeoque neque Ferdinandi subrogatio, tamquam legitima esse comprobanda absque interuentu Pontificiæ auctoritatis: fuisse quidem Ferdinandum assensu Pontificio iam electum Romanorum Regem; sed per huiusmodi conditionem non effici, ut ille legitimus esset successor, nisi quando Sedes Imperatoria morte Cæsaris vacasset: in quouis alio vacationis genere nouâ Pontificis comprobatione opus esse.

7 Periculum verò duplex considerabatur: Alterum, quòd consentiret, ut ex septem Electoribus tres qui ab Ecclesia iam desciuerant, suffragij ius retinerent ad creandum Cæsarem in Republica Christiana: hi enim studuissent in posterum, ut is eligeretur, qui aut addictus foret, aut non infensus illorum sectæ. Alterum, quòd tunc Imperatoria potestas deueniret in Ferdinandum, qui suam auctoritatem impertierat tot Comitiorum Decretis Religioni perniciosis, maioremque natu filium, à se Imperij successioni destinatum, penè Lutheranorum lacte nutrierat. Itaque Guzmano per viam significandum curauit Pontifex, illum non posse per eos dies excipi à se tãquam Cæsareum Oratorem, cum dedisset negotiũ cœtui confato ex septem præcipuis Cardinalibus, Austriaci nominis studiosis, ut ea de re deliberarent.

8 Quare Guzmanus Romam haud ingressus, Tybur se contulit, quæ vrbs extra viam dimidio die inde distat. Illinc reuocatus est à Ferdinando, qui sibi incomparabili ducebat dedecorem Pontificis repulsam, nisi ab eodem quamprimùm Guzmanus exciperetur. Is itaque, seu verè seu ex arte laudabili procuranda concordia, pietatem præ se tulit, cuius gratiã Romam priuatus adiret ad sacra loca veneranda, excipiendamque Pontificiam benedictionem; sperans fortasse, pro eo ac suæ quisque linguæ nimium confidit, suis persuasionibus Paulum consensurum. Sine vlla solemnī pompa Romam accessit, exceptusque est non tamquam Cæsaris Orator, neque publicè in Senatu Purpuratorum, sed tamquam Ferdinandi Regis Nuntius, & priuato penè ritu in Aula, quæ *Aula Audientia* appellatur, coram aliquot Cardinalibus. Exposuit Guzmanus ægritudinem doloremque sui Principis, quòd à Paulo uti Cæsar non agnosceretur, æquitatemque causæ monstrauit, quòd ille non comprobante solum, sed etiam adiuuante Pontifice Clemente Rex Romanorum renuntiatu fuisset. Proinde dixit, opus non esse Ferdinando aliã electione, quò Imperio succederet, quacumque formâ illud vacaret, nullã vquam super eo habitã distinctione de modo vacandi; atque ut vacaret, aliud non desiderari, vbi sponte à possessore abdicaretur. Indicauit præ-

Pars II.

V u

tercã,

1558. terea, quàm gratum futurum foret spectaculum hostibus Catholice Religionis in Germania, si sibi aduersarentur inuicem duo illa potestatis fastigia, quæ geminæ veluti columnæ erant omnium validissimæ ad Religionem sustinendam, geminiquè scopuli, à quibus hæresis naufragium sibi maximè formidabat. Infatigabili Austriacorum studio deberi, quòd quispiam in illis prouinciis superesset, qui Pontificem vt Ecclesiæ Principem veneraretur: quàm vehementer perturbatum iri animum Ferdinandi (cuius ingenio, pro more Principum, acerrima inerat honoris cura) si dignitatem Cæsaream impugnatam sibi cerneret ab eo solùm, cuius Pontificiam dignitatem ipse & Carolus frater tanto impendio, tanto discrimine, tanto multorum populorum magnorumque Dynastarum odio propugnauerant. Quale obuersaretur exemplum reliquis Principibus, tum exteris tum Germanis, atque vniuerso Christianorum generi, ad sustinendum Pontificem, à quo postea ipsi per obtentum adeò tenues non modò desererentur, sed oppugnarentur? Rationes hæc perpenderet Pontifex eximia pietatis ac prudentiæ suæ trutinâ; neque committeret, vt nimis religiosi studij sui fructus non alius colligeretur, nisi extremum Religionis exitium.

Contra Pontifex se tueri, causatus ipsam rei grauitatem, quæ quò maiorem ad Principem, adeoque ad spectabiliorem pertinebat, eò maiorem consilij maturitatem ex ipsa nouitate postulabat. Pro certo haberet, se, Patresque ad id destinatos omni vsuros arbitrio vt Regi satisfaceret; cui & honoris gratiâ, & quò rei ratio redderetur, Nuntium designauerat Boncompagnum, aliàs à nobis laudatum, qui fuit postea Gregorius XIII. ei que per eam occasionem Ecclesiæ Vestinæ Infulas dedit; quamquam deinde Paulus octavo post discessum Guzmanni die, ad ampliorem honoris significationem erga Ferdinandum, quæ ipsum deliniret, Legatum destinauit Rebibam^f, vsus opportunitate, quòd eundem illum in Poloniam etiam mittebat, vt obsisteret hæresi in ea regione indies gliscenti.

^e Litteræ Dandini Cardinalis ad Capiteferreum, 23. Iulij 1558. f 20. Iulij, vt in Actis Consistorialibus.

^g Apparet ex litteris Dandini Card. ad Farnesium Cardin. 23. Nouembrii 1558.

Nisus est Philippus Rex persuadere Pontifici, vt Ferdinandi tantamquam noui Cæsaris legationem exciperet, designato ad id Oratore Ioanne Figueroa, Mediolanum id temporis moderante, qui eadem operâ obsequia verbis regiis, ab Albano in pacificatione iam exhibita, confirmaret. Verùm Pontifex huiusmodi Oratorem recusauit; vtpote reum apud S. Inquisitionis tribunal, quòd ignominiosè verberari iussisset eiusdem gregarium ministrum, in odium sui muneris ab eo exerciti. Quamobrem^h commisit in Senatu Alexandrino Cardinali, Inquisitori supremo, vt cognitionem caula aduersus

uersus Figueroam formaret, & Paceco Cardinali, vt accessum suo nomine illi interdiceret, aliter ipsum in arce conclusum iri. Quocirca necesse fuit Figueroæ Caietam se recipere, perculsum huius repulsæ dolore, & paulò post etiam extinctum^h: quamuis enim Pontifex cuiusdam Cardinalis deprecationibus mitigatus, illi tandem accessum indulserit, rei nuntius haud tempore ad eum Oratorem peruenit. Rex verò Franciscum Vergas illi suffecit, virum Pontifici acceptum, non tamen Oratoris titulo tunc illi impertitoⁱ, quòd is honesto quidem genere ex antiqua familia esset ortus, sed non ad eò conspicua, quæ conditionem attingeret quæsitam ab Aula Hispanica ad Romanam legationem, quamuis Romæ tamquam Orator & honoraretur & vocaretur.

11 In Ferdinandi causa reliqui omnes Pontificis Consiliarij duriorum in sententiam ibant, siue quòd in rebus ambiguis ministrorum sententia solet Principis propensionem subsequi, siue quòd Consiliarij seligi solent à Principe, propensionem gerentes sibi concordem. Vnus Ioannes Gropperus discrepabat, qui post recusatam magnanimâ demissione animi Purpuram venerat Romam, accersitus à Pontifice, vt eo in destinata morum emendatione vteretur, ibique in summâ doctrinæ prudentiæque existimatione versabatur, præsertim super Germaniæ negotiis, in quibus nec eum quispiam experienciâ æquabat, nec post gloriosam repulsam humanæ utilitatis suspicio in eumdem cadebat. Auctor is erat, habitâ temporum ratione summam iuris seueritatem exquirendam non esse, cum publicæ res non tam prosperè succederent, vt liceret prudentiæ optimum seligere, sed tolerabile. Sæpè non modò à patrefamilias, sed etiam à cauto tutore portionem aliquam æris alieni remitti creditoribus, & sæpè homini detrectanti parum quiddam pacificè largiri, multum violenter auferri. Errasse tum Carolum, tum Ferdinandum, debito aliquo ritu prætermisso: at nunc erratum ipsi faterentur, & Pontifex ob preces tantorum petitorum, quales erant Ferdinandus & Philippus, erratum benignè condonaret: ita fore, vt hinc nullam pateretur iacturam, quin confirmaretur Apostolicæ Sedis auctoritas; hinc error ipse admissus prodesset, vt Pontifex eâ indulgentiâ haud parum promereretur apud eos Principes, quibus tam ingens inerat potentia gratiæ referendæ. Vt alius quàm Ferdinandum Cæsarem Germanum omninò velle, idque utilitatis gratiâ, tam propriæ ipsi Germaniæ, quàm communis Christianæ Reipublicæ. Inter Germanos Principes alium non numerari,

1558.

^h Narratur à Pio V. in Diplomate ad Alburquerque quædam Mediolanæ Governatorem, 8. Octobris 1569.
ⁱ Litteræ Nuntij Hispaniæ ad Pium IV. 21. Maij 1560. apud Burghesios.

1558.

* In allatis
documentis.n. 1.
i. 1.

in quo tanta Religionis firmitas coniungeretur cum tanta potentia & ob hereditarias ditiones, & ob consanguinitatem cum Hispaniæ Rege. Quæ Ferdinandus hæreticis indulserat, esse necessitati non voluntati imputanda; quod etiam Delfinus Nuntius affirmabat. Iam verò ubi pro certo poneretur, Imperatoriam potestatem esse in eo Principe retinendam, velle Pontificem, vt Caroli abrogatio ac Ferdinandi successio tamquam irritæ disertè pronuntiarentur, adeoque vt res integra recederetur, idem esse, ac velle præteritæ negligentia mederi potione nimis amarâ, nimiamque nauseam mouente palato delicatissimo Principum tam sublimium. Possent iura Pontificis absque huiusmodi duorum Cæsarum dedecore illæsa persistere. Ac prudentiæ quidem esse, in concordia negotio in proprium honorem quærere, vt alterius partis dignitas non lædatur; aliter pacificationes aut non confici, aut si necessitas eas extorserit, quàm ocysimè quasi iniurias vindicari, adeoque in acerbiores discordias degenerare.

Neque tamen Gropperi consilia, neque Philippi Regis statim flectendæ Pauli seueritati satis fuere. Interea diem obiit Carolus V. 21. Septembris anno & ætatis suæ & sæculi 58. Postremus hic eius vitæ actus singularem profectò plausum promeritus est in vniuerso mortalium theatro. Ad ineundam mortis quasi propinquæ viam se comparauit per biennij secessum, adeò semotus ab operibus, à colloquiis, ab affectionibus earum rerum, quæ tunc vniuersam per Europam accidebant, perinde ac si natus educatusque fuisset in opposita mundi plaga; ita vt vel ipsa nomina vrbium atque hominum nostrarum regionum ignoraret, impendens cuncta horarum momenta, quæ necessaria corporis procuratio sibi non exigebat, ad animum excolendum. Conspicatus autem in postremo morbo mortem adstantem, quàm generosissimâ constantiâ, maximâque Christianâ spe vitæ melioris eam excepit. Princeps, felicissimam gloriam assecutus; quippe qui Monarchiam constituit, Imperij amplitudine, Religionis cultu, Dynastiarum mansuetudine, subditorum præstantiâ nulli secundam, quæ vmquam in terris extiterit: eoque sibi gloriosorem, quòd nec populorum stragibus, nec oppressorum cladibus illam construxit; sed cum ea pacificè ad se deuenisset Diuino beneficio per legitimam successionem, electionemve, non illam tamen otiosè possedit, quin potiùs gladium heroicâ semper virtute ad eam defendendam eduxit aduersus summos Principes, eosdemque præstantissimos belli duces, quos longo ab hinc tempore humanum genus procreauerit. Quod si huiusce felicitatis gloriæ nubem

nubem aliquam obduxit hæresis, eo imperante excitata, hæc eadem 1558.
postea nubes tamquam Parelios effulit; dum Caroli successores
non modò suos & animos & subditos ab ea labe intactos seruarunt,
sed in hoc ipso opportunitatem nacti sunt exercendæ virtutis belli-
cæ citraferociam, vario quidem fortunæ tenore, sed semper lau-
dabili causâ pietate.

13 Delatis Romam eiuscæ mortis nuntiis, ^{l 12. Decem-} actum est in Senatu de ^{bris, ex Actis}
celebrandis in sacello Pontificio iustis funebribus, quæ Cæsaribus ^{Consistoria-}
persolui solent. Pontifex verò huiusmodi verbis Decretum edidit: ^{libus.}

*Nolens Pontifex, ut hoc Religionis officium prætermittatur ob rumorem
aliquem, seu famam diffusam de certa quadam abdicatione Imperij à Carolo
habita, cuius tamen legitima notitia ad Pontificem non peruenit, statuit, exe-
quias ritu consueto celebrandas esse; declarans tamen, nullum per eas af-
ferri detrimentum Sanctitati suæ, Apostolica Sedi, suæq; auctoritati ac iu-
risdictioni, nec ius ullum cuicumque alteri acquiri. Quo autem die itum
est in sacellum ad rem peragendam, & solemne sacrificium à Pace-
co Cardinali decantatum, Pontifex dum pergeret, in coacto Pur-
puratorum cœtu dixit: Imperium Caroli morte, non eiusdem abdicatione
vacasse; cum ea non in manu Pontificis, uti ius postulabat, sed Septemui-
rùm fuisset peracta.*

14 Ex quibus verbis, præter vniuersam illius negotij seriem, pa-
lâm fit, falsò dictum à Suau, Paulum arrogasse sibi potestatem
creandi Cæsarem quemcumque voluisset; quandoquidem vacabat
Imperium non ex obitu possessoris, in quo solo euentu Septemui-
ristributa est ab Apostolica Sede potestas successoris eligendi, sed
ex illius cessione, in quo vacationis genere nullum Septemuiris ius
datum est. Etenim Pontifex omnino contrarium & intendit &
enuntiauit in memorata declaratione, hoc est, abdicationem non
fuisse legitimam, utpote in manu Pontificis non peractam, adeoque
Imperium nonnisi Carolo defuncto vacasse. Huic mendacio alte-
rum, quamquam leuius, erratum adnectit Suauis; nimirum, di-
xisse Guzmano Pontificem, velle se Nuntium ad Carolum mitte-
re. Sed ipsa Delfini narratio ad Caraffam Cardinalem disertè affir-
mat, Nuntium Ferdinando, non Carolo fuisse destinatum ^{m.} Et
paucis post colloquium cum Guzmano diebus, loco Nuntij, ad
Ferdinandum Legatum Paulus designauit. Et verò id rerum status
postulabat, cum controuersia cum Ferdinando agitaretur, non cum
Carolo, qui ne admittebat quidem ampliùs huiusmodi officia lega-
tionum, & in ciuilibus mortalium negotiis secum agi volebat, per-
inde ac si inter mortales non degeret. Præter hæc non tenuit eius-

^m Apparet
quoque ex
memorata
Dandini
Card. epi-
stola.

1558. dem scriptoris vitium est, in iis enarrandis exceptionem omittere, quam opponebat Pontifex successioni Ferdinandi, quòd is Maximilianum educasset inter Lutheranos, adeoque in discrimen addidisset Imperium decidendi in Cæsarem eâ labe contaminatum; tametsi ea res tanti momenti, historici silentio non esset supplicanda; & res adeò arcana non esset, vt ignorationem vel excusabilem vel credibilem redderet; quin vnum ex capitibus fuit, quæ Pontifex memorato Cardinalium cœtui disertè proposuit. At forsitan ex sententia Suavis id laudi, non culpæ Ferdinando verendum erat.

C A P V T VII.

Pauli consanguinei ab eo pulsæ.

1559. **A**D id vsque temporis vim omnem in extraneos exercuerat, seueritas Pauli, tantumdem benevolentia in suos impendentis. Verùm ineunte anno 1559. eodemque octogesimo quarto, ac postremo ætatis suæ, patuit, nullum amoris æstum posse continuatam hæcentiam à seuerioris animi Principe tutam reddere. Initium habuere Caraffensium clades (vt plerumque omnium summè apud Principes gratiosorum) ab eorum accusationibus, qui neque Principe, neque gratiosis apud Principem indigent; adeoque si quid molestiæ ab ipsis ferunt, in hunc simul & in illos iram eorum, apud alterum alteros criminantes, securi, sin minus ferendi, saltem retorti in se teli neutiquam excipiendi. Qui prior hac vteretur libertate, Guisus fuit; cuius ad aures appulerant parum honorifica Pauli dicta de iis quæ ipse egisset erga Sedem Apostolicam, erga Regem, & erga sui nominis existimationem in obsidione Ciuitellæ. Hinc ille offensionis impatiens, quòd aut ipsum Pontificem sine aperto reuerentiæ despectu vlcisceretur, & tamen vbi acerrimus sensus erat, illum confingeret, aut iniuriam retorqueret in eos quos sui calumniatores apud Pontificem credidit, cum ab eo digrederetur, nihil efficacitati linguæ pepercit, vt culpam omnem in Pauli consanguineos regereret. Vnde domum reuersus hæc Petro Strozzio dixit: *Adeat iam quicumque Pontificem: iam effeci vt rem planè cerneret ac palparet; nimirum, à fratris filii proditam Sedem Apostolicam fuisse, aduersus Regem ingratus actum, me quoque læsum, quorum causâ caput decusq; periculis obiectani.* Et Guisus quidem paulò post in Gallia virtute bellicâ comprobauit, rem in Italia infelicitè gestam sibi vitio haud tribuendam, potitus Calesio, ad id vsque temporis à Britan-